

S.S.M.R - FILIALA MURES

Olimpiada de matematică

Faza locală 9.02.2013

Clasa a XI-a

Barem de evaluare

Problema1. Fie $A, B \in M_2(\mathbf{C})$ astfel încât: $AB = \begin{pmatrix} 10 & 30 \\ 4 & 20 \end{pmatrix}$ și $BA = \begin{pmatrix} x & 60 \\ 2 & y \end{pmatrix}$

Aflați x și y .

Gazeta Matematică

SOLUȚIE

$\det(AB) = \det A \cdot \det B \dots\dots 1\text{punct}$, $\det(AB) = \det(BA) \Rightarrow xy = 200 \dots\dots 1\text{punct}$

Fie $A = \begin{pmatrix} a & b \\ c & d \end{pmatrix}$, $B = \begin{pmatrix} p & q \\ r & s \end{pmatrix}$.

Din $A \cdot B \Rightarrow \begin{cases} ap + br = 10 \\ cq + ds = 20 \end{cases}$, respectiv din $BA \Rightarrow \begin{cases} ap + cq = x \\ br + ds = y \end{cases} \dots\dots 1\text{punct}$

de unde $x - 10 = cq - br$ și $20 - y = cq - br$ deci $x - 10 = 20 - y \Rightarrow x + y = 30 \dots\dots 1\text{punct}$

$\begin{cases} x + y = 30 \\ xy = 200 \end{cases} \quad 1\text{punct} \quad \mathbf{1\ punct}$

$\Rightarrow x = 10, y = 20, \text{ sau } x = 20, y = 10$

Din oficiu 1punct

Probleme2. Fie $A, B \in M_n(\mathbf{R})$ astfel încât $A + B = A \cdot B$ și $\det(A + B) > 0$.

Să se arate că: a) $A^{-1} + B^{-1} = I_n$; b) $\det(A^2 + B^2) \geq 0$; c) $\det(A \cdot B - 2I_n) \geq 0$.

SOLUȚIE

a) $A + B = A \cdot B \Rightarrow \det(A + B) = \det(A \cdot B) > 0$. Deci $\det A \neq 0$ și $\det B \neq 0 \Rightarrow \exists A^{-1}, B^{-1} \dots\dots 1\text{punct}$

$$A^{-1} \cdot |A + B = A \cdot B \Rightarrow A^{-1} \cdot A + A^{-1} \cdot B = A^{-1} \cdot A \cdot B$$

Pentru orice altă rezolvare corectă se acordă punctaj maxim

$$A^{-1} \cdot A + A^{-1} \cdot B = A^{-1} \cdot A \cdot B \Big| \cdot B^{-1} \Rightarrow A^{-1} \cdot A \cdot B^{-1} + A^{-1} \cdot B \cdot B^{-1} = A^{-1} \cdot A \cdot B \cdot B^{-1} \dots\dots\dots 1\text{punct}$$

de unde folosind asociativitatea înmulțiri matricelor obținem $A^{-1} + B^{-1} = I_n \dots\dots\dots 1\text{punct}$

b) Demonstrăm că din $A + B = A \cdot B$ rezultă că $A \cdot B = B \cdot A$

$$A + B = A \cdot B \Rightarrow A \cdot B - A - B = O_n \Rightarrow A \cdot B - A - B + I_n = I_n \Rightarrow A \cdot (B - I_n) - (B - I_n) = I_n \text{ de unde}$$

$$(A - I_n) \cdot (B - I_n) = I_n \Rightarrow \det(A - I_n) \cdot \det(B - I_n) = 1, \text{ deci } \det(A - I_n) \neq 0 \Rightarrow \exists (A - I_n)^{-1}.$$

Înmulțim egalitatea $(A - I_n) \cdot (B - I_n) = I_n$ cu $(A - I_n)^{-1}$ din stânga și cu $(A - I_n)$ din dreapta.

$$(A - I_n)^{-1} \cdot (A - I_n) \cdot (B - I_n) = I_n \Big| (A - I_n) \Rightarrow (B - I_n)(A - I_n) = I_n \text{ de unde } B \cdot A - B - A + I_n = I_n \text{ dar}$$

$$A \cdot B - A - B + I_n = I_n \text{ deci } A \cdot B = B \cdot A \dots\dots\dots 1\text{punct}$$

Dacă $\bar{X} \in M_n(\mathbf{C})$ este conjugata matricei $X \in M_n(\mathbf{C})$, atunci se știe că $\det \bar{X} = \overline{\det X}$ și $\det X \cdot \det \bar{X} \geq 0$.

Fie $X = A + iB$ și $\bar{X} = A - iB$ de unde având în vedere că $A \cdot B = B \cdot A$ rezultă că

$$\det[(A + iB) \cdot (A - iB)] = \det(A^2 + B^2) \geq 0 \dots\dots\dots 1\text{punct}$$

$$\text{c) } (A + B)^2 = (A \cdot B)^2 \Rightarrow A^2 + B^2 + 2AB = (A \cdot B)^2, \text{ de unde } A^2 + B^2 = AB(AB - 2I_n)$$

De unde $\det(A^2 + B^2) = \det(AB) \cdot \det(AB - 2I_n) \geq 0$, dar $\det(A \cdot B) > 0$ deci obținem

$$\det(A \cdot B - 2I_n) \geq 0 \dots\dots\dots 1\text{punct}$$

Din oficiu 1punct

Probleme3. Fie șirul $(x_n)_{n \geq 1}$ definit astfel: $x_{n+1} = \sqrt{x_n^2 - 2x_n + 2} \quad \forall n \in \mathbf{N}^*$, unde $x_1 = a \in \mathbf{R}$.

a) Să se arate că șirul $(x_n)_{n \geq 1}$ este convergent și să se calculeze limita șirului.

b) Să se calculeze $\lim_{n \rightarrow \infty} \left(\sum_{k=1}^n x_k - n \right)$.

SOLUȚIE

$$\text{Din } x_{n+1} = \sqrt{x_n^2 - 2x_n + 2} \Rightarrow x_{n+1} = \sqrt{(x_n - 1)^2 + 1} \Rightarrow x_n \geq 1, \forall n \geq 2 \dots\dots\dots 1\text{punct}$$

$$x_{n+1} - x_n = \frac{2(1 - x_n)}{\sqrt{x_n^2 - 2x_n + 2} + x_n} \leq 0, \forall n \geq 1 \dots\dots\dots 1\text{punct}$$

Pentru orice altă rezolvare corectă se acordă punctaj maxim

Deci șirul $(x_n)_{n \geq 1}$ descrescător și $1 \leq x_n \leq x_2, \forall n \geq 2 \Rightarrow$ șirul $(x_n)_{n \geq 1}$ este convergent....1punct

Fie $\lim_{n \rightarrow \infty} x_n = a$, din relația de recurență rezultă $\lim_{n \rightarrow \infty} x_n = 1$ 1punct

b) Din $x_{k+1}^2 - x_k^2 = -2(x_k - 1), \forall k \geq 1$, dând lui k valori de la 1 la n și adunând relațiile obținute rezultă punct $x_{n+1}^2 - x_1^2 = -2\left(\sum_{k=1}^n x_k - n\right)$ 1punct

De unde trecând la limită se obține punct $\lim_{n \rightarrow \infty} \left(\sum_{k=1}^n x_k - n\right) = \frac{a^2 - 1}{2}$ 1punct

Din oficiu 1punct

Problema 4. Fie șirul $(x_n)_{n \geq 0}$ definit astfel: $x_0 > 0, x_n = x_{n-1} \cdot (2 - ax_{n-1}), \forall n \in \mathbf{N}^*$, unde $a > 0$ un număr fixat. Dacă $x_1 > 0$, să se calculeze limita șirului.

SOLUȚIE

Din relația $x_n = x_{n-1}(2 - ax_{n-1})$, obținem $1 - ax_n = (1 - ax_{n-1})^2, \forall n \in \mathbf{N}^*$ ..2puncte

Folosind metoda inducției matematice se poate demonstra că $1 - ax_n = (1 - ax_0)^{2^n}, \forall n \in \mathbf{N}$ ..2puncte

Deoarece $x_1 = x_0(2 - ax_0) > 0, x_0 > 0$, rezultă că $2 - ax_0 > 0 \Rightarrow 1 - ax_0 > -1$; dar $1 - ax_0 < 1$, deci $|1 - ax_0| < 1$. Deci $\lim_{n \rightarrow \infty} (1 - ax_0)^{2^n} = 0$, de unde $\lim_{n \rightarrow \infty} (1 - ax_n) = 0$, de unde $(x_n)_{n \geq 0}$ este convergent și

$\lim_{n \rightarrow \infty} x_n = \frac{1}{a}$ 2puncte

Din oficiu 1punct

S.S.M.R - FILIALA MURES

Olimpiada de matematică
Faza locală 9.02.2013
Clasa a XI-a

Problema1. Fie $A, B \in M_2(\mathbf{C})$ astfel încât: $AB = \begin{pmatrix} 10 & 30 \\ 4 & 20 \end{pmatrix}$ și $BA = \begin{pmatrix} x & 60 \\ 2 & y \end{pmatrix}$

Aflați x și y .

Gazeta Matematică

Problema2. Fie $A, B \in M_n(\mathbf{R})$ astfel încât $A + B = A \cdot B$ și $\det(A + B) > 0$.

Să se arate că: a) $A^{-1} + B^{-1} = I_n$; b) $\det(A^2 + B^2) \geq 0$; c) $\det(A \cdot B - 2I_n) \geq 0$.

Problema3. Fie șirul $(x_n)_{n \geq 1}$ definit astfel: $x_{n+1} = \sqrt{x_n^2 - 2x_n + 2} \quad \forall n \in \mathbf{N}^*$, unde $x_1 = a \in \mathbf{R}$.

a) Să se arate că șirul $(x_n)_{n \geq 1}$ este convergent și să se calculeze limita șirului.

b) Să se calculeze $\lim_{n \rightarrow \infty} \left(\sum_{k=1}^n x_k - n \right)$.

Problema 4. Fie șirul $(x_n)_{n \geq 0}$ definit astfel: $x_0 > 0$, $x_n = x_{n-1} \cdot (2 - ax_{n-1})$, $\forall n \in \mathbf{N}^*$, unde $a > 0$ un număr fixat. Dacă $x_1 > 0$, să se calculeze limita șirului.

Notă:

Toate problemele sunt obligatorii.

Fiecare problemă se notează cu 7 puncte.

Timp de lucru 3 ore.

Problemele propuse de: prof. Ilie Ștefan, prof. Matefi Istvan